

64
ET

FACTS

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

ISSN 1725-7026

Noorte töötajate kaitse töökohal

Noored on töökohal eriti ohustatud, sest nende kogemus, väljaõpe ja teadlikkus võib olla vähene. Neile on vaja nii head nõu, küllaldast teavet ja juhendamist kui ka sobivaid ja (tervisele) ohutuid töökohti. Alaealistele (noorematele kui 18 aastat), kaasa arvatud kutsekoolide õpilaste, tööpraktikal viibivate õpilaste ja kooli või ülikooli ajal juhutöid tegevate töötajate suhtes kehtivad üksikasjalikud eeskirjad, mis piiravad tööaega ja kokkupuudet ohtudega. See teabeleht esitab kokkuvõtte üldistest ning konkreetselt noorte töötamise ja tööohutuse tagamiseks ette nähtud nõuetest. Tööandjatele, juhendajatele, noortele ja nende vanematele on suunatud muud teabelehed.

Õigusaktid – kaitse kõigile

Kõikidel töökohtadel peab olema hea ja kõiki kaitsev tervise ja ohutuse korraldamise süsteem, mis peab erilist tähelepanu pöörama noorte töötajate ja algajate ohustatusele.

Tööandjal on oma töötajate ees, hoolimata nende vanusest, järgmised kohustused:

- ohutegurite tuvastamine ja riski hindamine ⁽¹⁾ – arvestades peale täiskohaga töötavate noorte ka kõiki noori juhutöötajaid, näiteks nädalavahetusteks või koolivaheajaks palgatud lisatöötajaid ja kutseharidust omandavaid või tööpraktikal olevaid noori;
- riski hindamisel põhinevate ohutuse ja tervise tagamiseks vajalike meetmete võtmine, kaasa arvatud kõik erimeetmed: noorte või uute töötajate jaoks; seoses tööjõu

vahendusbüroode, töökogemuse ja tööpraktika organiseerijate, kutsehariduse korraldajate ja teistega;

- vajaliku töökorralduse tagamine, kaasa arvatud täpne järelevalve kord ja pädevate juhendajate olemasolu, kellel on ka aega seda tööd teha;
- ohustatud inimestele, kaasa arvatud noortele ja uutele töötajatele suunatud erimeetmete ja noortele kehtivate keeldude, näiteks ohtlike seadmete kasutamise keelu kehtestamine;
- teabe edastamine töökoha võimalike ohtude ja nende vältimiseks võetud meetmete kohta;
- küllaldase väljaõppe, juhenduse ja teabe tagamine tööle võtmisel ning tööülesande või töötingimuste muutumise korral;
- eriti tundlike riskirühmade kaitsmine neid mõjutavate ohtude eest, arvestades ka noorte töötajate erivajadustega;
- töötajate ja nende esindajatega nõupidamine ning võimaldamine neil osa võtta töötervishoiu ja tööohutuse küsimuste lahendamises, kaasates ka noori töötajaid endid ja pidades töötajate esindajatega nõu noorte töötajate suhtes rakendatavate korralduste üle.

Õigusaktid – eriline kaitse alaealistele töötajatele ⁽²⁾

Riski hindamine tuleb korraldada enne noorte tööle rakendamist ning see peab hõlmama järgmist: töökohta; füüsilisi, bioloogilisi ja keemilisi mõjureid; töövahendeid ja nende kasutamist; töömenetlusi, tegevusi ja töökorraldust; väljaõpet ja juhendamist.

⁽¹⁾ Oht on igasugune asjaolu, mis võib põhjustada haiguse või vigastuse. Risk on ohtu tõenäosus.

⁽²⁾ Esitatud teave põhineb noorte töökaitset käsitleva direktiivi 94/33/EÜ **vähimnõuetel**. Liikmesriigiti võib seadus olla rangem, näiteks vanuse alammäära osas, millest alates laps tohib töötada, tööaja ning keelatud tööülesannete osas.

Üldreeglina *El tohi alaealised (alla 18aastased noored) töötada töökohtadel:*

- mis ületavad töötaja füüsilisi või vaimseid võimeid;
- kus töötaja puutub kokku mürgiste või vähktõbe põhjustavate ainetega;
- kus töötaja puutub kokku kiirgusega;
- kus on äärmuslik temperatuur, müra või vibratsioon;
- kus on ohte, mille äratundmine või vältimine on vähese kogemuse, väljaõppe või ohtudele ebapiisava tähelepanu pööramise tõttu vähetõenäoline.

Alla 18 aasta vanused, kuid koolikohustuse ega ületanud tohivad ülalnimetatud töökohtadel töötada eriolukordades, kui:

- töötamine on kutsehariduse saamiseks hädavajalik;
- tööd tehakse pädeva isiku juhendamisel;
- riskid on viidud madalaimale võimalikule tasemele.

Noortel töötajatel ei tohi lubada töötada seal, kus risk jääb hoolimata võetud kaitsemeetmetest alles.

Noorte töötajate tööaeg on piiratud. Neile lubatakse pikemaid puhkeperioode kui teistele töötajatele ja enamasti ei tohi nad töötada öösiti.

Üle 13 aasta vanused koolilapsed: liikmesriikides, kus on lubatud töötada siseriikliku koolikohustuse ees lastel, on kehtestatud ranged piirangud töötundide, öötöö ja töö liikide ning eale vastavate puhkeperioodide kohta ning need töötajad tohivad seejuures teha ainult kergeid töid ka siis, kui nad on tööleasumisel siseriiklikult lubatud töötaja vanuse alampiirist vanemad. Kooliealiste laste *vanemaid või hooldajaid* peab enne lapse tööle asumist teavitama riski hindamise tulemustest ja nende laste ohutuse tagamiseks võetud meetmetest.

Vaadake läbi oma siseriiklikud õigusaktid, et te täpselt teaksite ohutuse suhtes kehtestatud nõudeid, keelatud tööde liike, vanust, millest alates lapsed tohivad töötada, piiranguid töötundide osas ja töötamiseks loa andmise nõudeid.

Töötaja õigused:

Kõikidel töötajatel, kaasa arvatud noortel töötajatel, on õigus:

- teada, millised on nende töökohaga seotud ohud, mida nad peavad tegema enda ohutuse tagamiseks ja mida peab tegema õnnetuse korral või eriolukorras;
- saada tasuta teavet, juhendust ja väljaõpet oma tööga seotud küsimustes;
- saada tasuta vajalik kaitsevarustus;
- osaleda küsimusi esitades ning kõikidest ohtlikest tööprotsessidest või tingimustest teavitades ning tööandjaga nõu pidades ohutusküsimustega tegelemisel.

Kui noorel töötajal tekib kahtlusi oma töö üksikõik milliste tahkude ohutuse ja töökäsu osas, on tal õigus ja kohustus teatada nendest kahtlustest oma juhendajale, samuti on tal õigus keelduda ohtliku töö tegemisest. Noor ei ole kohustatud tegema midagi ohtlikku lihtsalt sellepärast, et seda teeb tema ülemus või töökaaslane.

Töötaja kohustused

Ohutuse tagamine on koostöö, mis tähendab, et kuigi ohtude määramise ja ennetavate meetmete võtmise põhikohustus on tööandjal, on ka töötajal kohustusi. Seaduse järgi peavad kõik töötajad, kaasa arvatud noored, hoolitsema enda ja teiste eest ning tegema tööandjaga töötervishoiu ja -ohutuse küsimustes koostööd, näiteks peavad nad:

- järgima kõiki ohutuseeskirju, juhiseid ja väljaõpet, kaasa arvatud nõudeid varustuse ja seadmete kasutamise, ohutusseadiste või isikukaitsevahendite, näiteks kaitsekinnaste või respiraatori kasutamise kohta;
- teatama kõikidest ohtudest oma juhendajale.

Täiendav teave noorte töötajate ohutusest ja kampaania muud teabelehed on agentuuri koduleheküljel aadressil <http://ew2006.osha.eu.int/>. Nõuandeid ennetuseks ning viiteid hea tava näidetele teatud riskide ja töökohtade korral on esitatud aadressil <http://osha.eu.int/>. Nõu saab ka siseriiklikelt ametiasutustelt ning ametiühingutelt ja kutseliitudelt.

Noorte töökaitse direktiivi 94/33/EÜ täistekst on aadressil <http://osha.eu.int/data/legislation/18>

Direktiiv kehtestab vähimtaseme, täieliku ülevaate saamiseks tuleb järgida oma riigi õigusakte ja eeskirju:

asjakohast lisateavet võib saada <http://osh.sm.ee>

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

© Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur. Paljudamine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2006.

